Dysortografia jako trudność w nauce poprawnego pisania u uczniów klas III

Magisterska. MAZOWIECKA WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNO – PEDAGOGICZNA W ŁOWICZU. WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY.

WSTĘP 4

ROZDZIAŁ I. ZARYS ROZWÓJ POLSKIEJ ORTOGRAFII I INTERPUNKCJI
1. Rozwój polskiej ortografii i jej reformatorzy 7
2. Rozwój polskiej interpunkcji i jej reformatorzy 23

ROZDZIAŁ II. DYSORTOGRAFIA JAKO TRUDNOŚĆ W NAUCE POPRAWNEGO PISANIA W LITERATURZE PRZEDMIOTU
1. Wyjaśnienie pojęcia dysortografia 29
2. Przyczyny powstawania dysortografii u dzieci w młodszym wieku szkolnym 32
3. Kształtowanie nawyków ortograficznych 48
3.1. Rola nawyku ortograficznego 50
3.2. Zasady ortografii polskiej 53
3.3. Rola reguł ortograficznych 59
4. Formy ćwiczeń ortograficznych 61
5. Wykorzystanie komputera w nauczaniu ortografii 72
6. Wymagania programowe dotyczące nauczania ortografii w edukacji wczesnoszkolnej 81

ROZDZIAŁ III. KONCEPCJA METODOLOGICZNA BADAŃ WŁASNYCH
1. Przedmiot i cel badań 86
2. Problemy badawcze 90
3. Hipotezy robocze 93
4. Zmienne i ich wskaźniki 96
5. Metody, techniki i narzędzia badawcze 100
6. Teren badań 109
7. Organizacja i przebieg badań 111

ROZDZIAŁ IV. DYSORTOGRAFIA W ŚWIETLE BADAŃ WŁASNYCH
1. Charakterystyka badanego środowiska 113
2. Analiza wywiadu z rodzicami 124
3. Wiedza nauczycieli na temat dysortografii 134
4. Analiza przyczyn dysortografii w nauce poprawnego pisania u uczniów klas III 144
4.1. Analiza błędów w przepisywaniu w zakresie zaburzonej funkcji percepcji wzrokowej 145
4.2. Analiza błędów w pisaniu z pamięci w zakresie zaburzonej funkcji percepcji wzrokowej 156
4.3. Analiza błędów w pisaniu ze słuchu w zakresie zaburzonej funkcji percepcji słuchowej 166
5. Analiza wpływu sprawności manualnej i lateralizacji na poziom graficzny pisma u uczniów klas III 179

ZAKOŃCZENIE I WNIOSKI 181
BIBLIOGRAFIA 187
WYKAZ DIAGRAMÓW, TABEL, WYKRESÓW 191
ANEKS 194
WYKAZ ANEKSÓW

WSTĘP

Proces nauki poprawnego pisania stanowi jeden z fundamentalnych elementów edukacji wczesnoszkolnej, a jego opanowanie ma kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju kompetencji językowych uczniów. Pisanie nie jest jedynie techniczną umiejętnością, lecz złożonym procesem angażującym liczne zdolności poznawcze, motoryczne i językowe. Wymaga ono nie tylko sprawnego posługiwania się alfabetem, ale także znajomości reguł ortograficznych oraz zdolności do ich poprawnego stosowania w praktyce. Nie wszyscy uczniowie przyswajają te zasady z równą łatwością – wśród nich znajdują się dzieci, u których występują trudności w nauce ortografii, co może skutkować pojawieniem się specyficznych zaburzeń pisania, takich jak dysortografia.

Dysortografia jest zaburzeniem, które objawia się trudnościami

w poprawnym zapisie słów mimo dobrej znajomości zasad ortografii. Dzieci z tym problemem często popełniają liczne błędy ortograficzne, które nie wynikają z braku wiedzy, lecz z zaburzeń percepcji wzrokowej, słuchowej lub motorycznej. W efekcie, uczniowie dotknięci tym zaburzeniem mogą napotykać na trudności w realizacji podstawowych zadań szkolnych, a niepowodzenia w pisaniu mogą wpływać na ich samoocenę i motywację do nauki. Współczesna pedagogika i psychologia dostrzegają wagę tego problemu, a metody jego diagnozowania i przeciwdziałania stanowią przedmiot licznych badań i analiz.

Nauczanie ortografii w polskiej szkole opiera się na określonych metodach, które mają na celu kształtowanie nawyków poprawnego pisania. Tradycyjne podejścia do nauki ortografii koncentrują się na pamięciowym przyswajaniu reguł oraz ich ćwiczeniu w praktycznych zadaniach językowych. Jednak w przypadku uczniów z dysortografią te metody okazują się niewystarczające, ponieważ trudności, z jakimi się zmagają, nie wynikają z braku wiedzy, lecz z deficytów w zakresie funkcji poznawczych. W związku z tym konieczne jest poszukiwanie skuteczniejszych form wsparcia dydaktycznego, uwzględniających indywidualne potrzeby uczniów.

Dysortografia jest problemem, który wymaga nie tylko diagnozy, ale także odpowiednich metod terapeutycznych i dydaktycznych, dostosowanych do specyficznych potrzeb uczniów. Nauczyciele, pedagodzy i rodzice odgrywają kluczową rolę w procesie wspierania dzieci z trudnościami w pisaniu, a ich wiedza i umiejętności w zakresie rozpoznawania oraz niwelowania barier edukacyjnych mogą mieć istotny wpływ na osiągnięcia uczniów. Współczesna pedagogika oferuje różnorodne strategie wspomagające, które pozwalają na skuteczniejsze przyswajanie zasad ortografii przez dzieci z dysortografią, w tym metody multisensoryczne, techniki kompensacyjne oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii w edukacji.

Celem niniejszej pracy jest analiza problematyki dysortografii w kontekście nauki poprawnego pisania wśród uczniów klas

trzecich szkoły podstawowej. Podjęta zostanie próba zidentyfikowania głównych przyczyn tego zaburzenia oraz metod jego diagnozowania i przeciwdziałania. Praca ma także na celu określenie roli nauczyciela w procesie wspierania uczniów z trudnościami ortograficznymi oraz wskazanie skutecznych form ćwiczeń ortograficznych, które mogą pomóc dzieciom w pokonywaniu problemów związanych z poprawnym zapisem słów. Zostaną również przeanalizowane wymagania programowe dotyczące nauczania ortografii w edukacji wczesnoszkolnej oraz rola nowoczesnych narzędzi dydaktycznych w procesie kształtowania umiejętności poprawnego pisania.

Praca składa się z czterech rozdziałów.

Pierwszy rozdział poświęcony jest rozwojowi polskiej ortografii i interpunkcji, a także sylwetkom reformatorów, którzy przyczynili się do ich kształtowania. W pierwszej części przedstawione zostaną etapy ewolucji ortografii języka polskiego, począwszy od średniowiecznych zapisów, przez reformy XIX i XX wieku, aż po współczesne zasady obowiązujące w nauczaniu szkolnym. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na postacie, które miały znaczący wpływ na kodyfikację i ujednolicenie reguł pisowni. Druga część tego rozdziału koncentruje się na rozwoju interpunkcji, ukazując jej zmiany na przestrzeni dziejów oraz wpływ językoznawców na normatywizację stosowania znaków interpunkcyjnych w języku polskim.

Drugi rozdział stanowi teoretyczne wprowadzenie do problematyki dysortografii. W pierwszej części zostanie wyjaśnione pojęcie tego zaburzenia oraz jego specyfika w kontekście innych trudności w nauce pisania. Następnie przedstawione zostaną przyczyny powstawania dysortografii u dzieci w młodszym wieku szkolnym, uwzględniając zarówno czynniki biologiczne, jak i środowiskowe. Kolejne podrozdziały poświęcone są kształtowaniu nawyków ortograficznych, w tym roli nawyku ortograficznego, znaczeniu zasad ortografii oraz roli reguł ortograficznych w procesie przyswajania poprawnej

pisowni. Szczególną uwagę zwrócono na formy ćwiczeń ortograficznych, które mogą pomóc dzieciom w eliminowaniu błędów. Istotnym elementem rozdziału jest także omówienie roli komputera w nauczaniu ortografii jako nowoczesnego narzędzia dydaktycznego. Ostatnia część przedstawia wymagania programowe dotyczące nauczania ortografii w edukacji wczesnoszkolnej, podkreślając ich znaczenie w kontekście skutecznego wspierania uczniów z trudnościami w pisaniu.

Trzeci rozdział zawiera koncepcję metodologiczną badań własnych. Zostanie w nim określony przedmiot i cel badań, a także sformułowane pytania badawcze, na które praca ma dostarczyć odpowiedzi. Następnie przedstawione zostaną hipotezy robocze oraz zmienne i ich wskaźniki, które będą analizowane w badaniach. Istotną część rozdziału stanowi omówienie metod, technik i narzędzi badawczych wykorzystanych w procesie zbierania danych, co pozwoli na rzetelną analizę problemu dysortografii. Kolejne sekcje dotyczą opisu terenu badań oraz organizacji i przebiegu procesu badawczego, dzięki czemu możliwe będzie przedstawienie wniosków opartych na zgromadzonych danych.

Czwarty rozdział poświęcony jest analizie wyników badań dotyczących problemu dysortografii wśród uczniów klas trzecich szkoły podstawowej. Na początku przedstawiona zostanie charakterystyka badanego środowiska, w którym przeprowadzono analizę. Następnie omówione zostaną wyniki wywiadu z rodzicami uczniów, który miał na celu zidentyfikowanie ich spostrzeżeń dotyczących trudności dzieci w zakresie ortografii. Kolejna część skupia się na poziomie wiedzy nauczycieli na temat dysortografii oraz ich podejściu do wspierania uczniów z tym zaburzeniem. Szczegółowa analiza obejmuje również przyczyny dysortografii w nauce poprawnego pisania, w tym błędy pojawiające się w różnych formach pisania – przepisywaniu, pisaniu z pamięci i pisaniu ze słuchu – w kontekście zaburzeń percepcji wzrokowej i słuchowej. Ostatnia część dotyczy analizy wpływu sprawności manualnej i lateralizacji na poziom

graficzny pisma uczniów, co pozwoli na określenie dodatkowych czynników mających znaczenie dla poprawnego kształtowania umiejętności pisania.

Jeśli chcesz zamówić pisanie pracy od podstaw, to zapraszamy na stronę pisanie prac - sprawdzony serwis